

dylan thomas u americi

johan malcolm brinnin

veljača – lipanj 1950.

Dylan Thomas stupio je na američko tlo i čudnim sklopom okolnosti je sam bio taj koji ga je dočekao. Kad je konačno prošao kroz carinu, živahno je krenuo prema meni. Oprezno smo se rukovali, a zatim je uzeo prtljag vezan konopcem i krenuo ravno u aerodromski bar da bi doručkovaо dupli skoči sa sodom. Rekao mi je da se u avionu skoro ugušio jer je bilo »grogno vruće«. Putnici su bili prijeteca grupe »patuljaka, internacionih špijuna i prezبiterijanaca«. Pošto medu njima nije bilo žive duše s kojom se moglo porazgovarati, izmjenio je jedino nekoliko riječi sa stjuardesom koja je dugo i dobro servirala piće u baru ispod glavne kabine. Bar u kojem smo upravo stajali imao je uređaje za hlađenje, međutim, ipak je bilo prevruće. Dylan se nikako nije mogao otreći velike nelagode sve dok nakon pola sata nismo iznijeli njegov prtljag u hladno jutro, prešli preko ceste do parkirališta gdje sam ostavio moj mali crni automobil. »Kakva lukušuzna kola imaju američki pjesnici«, primjetio je Dylan. Za nekoliko minuta već smo jurili Queen-som. U tišini smo gledali zapuštene duge ulice, smeće po dvorištima, tužna polja puna korova i otpadaka u jutarnjem mrazu. »Zhao sam da će Amerika izgledati upravo ovako«, rekao je Dylan.

Prvi Dylanov nastup pred američkom publikom bio je u Kaufmanovom auditoriju, koji je bio dupke pun, a mnogi su još i stajali. Čekalo ga je više od tisuću ljudi. Tražio je da mu donesu čašu piva iz pozornice, što je odmah učinjeno. Pet minuta prije izlaska pred publiku dobio je strašan napad kašila, tako da sam ga morao pridržavati da ne padne. Dok sam pokušavao biti od pomoći u ovoj bespomoćnoj situaciji, Dylan je počeo povraćati kao da nikad neće prestati. Ipak, u dogovorenem vrijeme pojavo se na pozornici, uspravljenih ramena, izbačenih grudi, i započeo prvu od niza izvedbi s kojima je u Americi rođen potpuno novi pristup čitanju poezije. Dok je čitao Yeatsa, Hardyja, Audena, Lowrena, MacHeica, Edith Sitwell, svojim poput orgulja širokim rasponom glasa, unosio je nove melodije u poznate kadence pjesama i otkrivao im vrijednosti koje nikada do tada nisu bile otkrivene. Čitanje je završio izborom iz svoje poezije, u kojoj je nježne lirske i dramatske dijelove recitirao s istom uvjerljivošću. Teško je bilo reći što je donijelo više užitka, muzika ili značenje riječi. Neki slušaoci bili su dirlnuti Dylanovim skoro svetim osjećanjem pristupa jeziku, a neke je oduševila odvažnost modernog pjesnika koji se direktno i bez okolišenja bavi temama rođenja, smrti, boga. Drugi su bili oduševljeni bučnom virtuoznošću glumca snažnog glasa. U svakom slučaju, oduševljenje je bilo jednodušno. Ovacije kojima je bio pozdravljen kad se pojavljivao na sceni bile su fantastične, a znoj je obilno tekao niz Dylanovo čelo. Tada sam prvi put jasno shvatio da je Dylan živio u samootočju koju nije mogao razumjeti nitko od nas koji mislimo da živimo u samoći, a takoder mi je bilo jasno da za njega nije ništa značio ni uspjeh ni poraz, što nas ostale održava u životu.

Već u prva četiri dana u Americi, Dylan se pokazao u najboljem i najgorjem svjetlu. Poeziju je čitao sjajno, i bolje nego što je itko mogao očekivati, međutim, zbog njegova ponašanja moralni su se odgoditi mnogi prijemi. Moja sklonost prema njemu prerasla je obožavanje i pretvorila se u svakodnevnu brigu i strah zbog njegove opsrednjosti pićem. Dylan se u svakom pogledu oslanjao na moju pomoć i ovisio o meni toliko da se nisam baš mogao u toj ulozi sasvim snaći. Jedna od čudnih Dylanovih društvenih karakteristika bila je nevjerojatna iluzija intimnosti koju je široko sebe i kojom je sve osvajaо. Posjedovaо je topilinu i naklonost prema ljudima koja je bila tako prirodna, spontana i stalna da je njegov život ponekad izgledao poput neprestanog odricanja i odbacivanja svetlosti koju nije bio u stanju sakriti. Instinktivno i bespomoćno ga je privlačila nevinost u svakom njenom obliku. Znao je otkriti maliciju, zločin ili duhovnu perverziju kao da su to nekakvi mirisi. Nije se bilo nimalo teško sprajteljiti s Dylanom i stoga su mnogi ljudi, koje on prilikom drugog susreta ne bi ni prepoznaо, spremno tvrdili kako su s njim intimni. Te su tvrdnje, kao i sve druge tvrdnje vezane za Dylan, bile istinite, ali to nije značilo da je on pokazivao više naklonosti prema pojedinoj osobi. Svi su smatrali da su s njim intimni, ali on nije bio intiman ni s kim.

Jednom prilikom, poslije čitanja poezije na Harvardu i snimanja pjesama za John L. Sweeneyevu kolekciju u biblioteci Lamont, moj prijatelj Gray Burr odvezao ga je u Mt. Holyoke College. Da bi stigli u koledž na vrijeme za večeru s članovima fakulteta, naročito sam naglasio da on i Grey napuste Cambridge najkasnije u jedan sat po podne. Međutim, Dylan je nestao s'Harvard Squarea i nije ga bilo satima. Slijedila je organizirana potjera za Dylanom na svim mjestima gdje bi ga se možda moglo naći. Kad su ga konačno našli, uspio ih je nagovoriti da s njim popiju još jedno pivo, tako da

za Mt. Holyoke nisu uspjeli krenuti prije četiri sata po podne. Putem, čim bi ugledao neonsko svjetlo uz cestu, insistirao je da se zaustave i popiju pivo, a zatim bi obavezno igrao fliper. Dok su studenti Mt. Holyoke veselo ulazili u dvoranu, Dylan je, miljama daleko, pokušavao poput nekog podnapitog davora udobrovoltljiti policajca koji ih je zaustavio zbog brze vožnje. Policajac je ipak izvršio svoju dužnost, naplatio im kaznu; ali ih nije strao u zatvor. Kad su stigli u Mt. Holyoke, Dulan je nagradio strpljenje svoje publike kompletom programom poezije koju je prepremio za tu priliku.

Dylan se sad već i daleko od Treće avenije osjećao u New Yorku kao kod kuće. Odbio je da nauči vrijednost američkog novca i napojnice je djelelio široke ruke. Nije se baš najbolje snalazio u gradu, ali uviјek je nekako uspijevao doći do cilja. Naročito mu se svdiao Greenwich Village i svaki drugi dan pronašao je novi bar u koji je onda redovito odlazio – »Minet Tavern«, »San Remo«, a kasnije i »Goody's« u Šestoj aveniji. Danima bi pio, a jeo je samo slučajno ili iz inata – jaje u brendiju ponekad za doručak, ili hamburger kad bi mu ga netko ponudio.

Jednom prilikom sam postao svjestan činjenice o Dylanu koju još ne mogu razjasniti. Dylan bi često bez ikakvog pića, ili samo od jedne do dvije čaše, dolazio u euforično stanje nalik na neinhibiriran veselost koja se obično vezuje za ljude koji ovise o alkoholu. Čitavog dana govorio je izmišljotine, smiješne i fantastične stvari, a ipak ništa nije popio osim dvije male čaše piva. Ovo me je uvjerilo da je moj prvi utisak bio istinit: Dylan je prvenstveno pio iz odbrane, iz potrebe da stvori prepreku između osjećaja krivnje i smijeha, između sebe i svijeta oko sebe, pa čak i između sebe i neke druge osobe. Kad je tu potrebu osjetio – sve jasnije mi je bilo da je i u Ameriku došao iz straha i očaja – alkohol je bio propusnica pomoću koje je mogao učestvovati, a u isto vrijeme se i distancirati od situacije koju nije mogao kontrolirati. Kad je osjećao da mu je mašta slobodna i kad se ugodno osjećao, piće je bilo nešto sporedno i nije bilo u središtu njegovog interesa. Poeziju je pisao uviјek u trijeznom stanju, a to je činjenica koja djelom govorio o njegovom poštovanju prema vlastitoj umjetnosti, ali još značajnije ukazuje na razliku između Dylana i običnog alkoholičara. Nije pođa da bi se odričao ili bježao od života, ili da bi život učinio podnošljivijim, već da bi snažno u njemu sudjelovao. Kad je bio kreativno spreman, jedini stimulans bio mu je njegov genij.

Rujan 1950. – srpanj 1951.

Prije svog drugog boravka u Americi, gdje ga je ovoga puta pratila supruga Caitlin, Dylan piše Brinninu: Najsrdčnije pozdravi, ako vidiš, Sarah, Loyda i Lorenu, Marion i Cummingsa, Doris, a i bilo kojeg ružnog stranca na ulici... Napisao sam tri nove pjesme, jedna je redu, poslat ću ti ih, ako želiš, samo ih moram pronaći. Nema nikakvih novosti. Bez para sam i u dugu. Dakle, kako bih volio (obožavao bih) da budem »uvezen« u Ameriku slijedeće godine, 1952. Centar za poeziju platit će mi put i dati prvu plaću. Doveo bih Caitlin sa sobom, ako do tada, kao što namjeravam, zaradim dovoljno na scenariju (ha, ha!). Da li bi ti mogao da mi budeš zastupnik ili već što si mi sve bio? Ne bih želiš ići po Srednjoj Americi, osim Chicaga, bilo gdje drugdje je u redu, osim, naravno, ako nisam sve pokvario ondje gdje ti nisi bio sa mnom. Hoćeš li pripremiti teren za mene? Užasno mi je dosadno ovđe (u Engleskoj). Donio bih ogromne pakete novih pjesama za čitanje, a i već napisanu proru koju bih mogao ubacivati. Bio bih mnogo bolji nego što sam bio, mislim, manje bolestan. Imam zaista jaku želju da dodem. Molim te, piši mojim prijateljima i poznanicima koje sam upoznao i vidi da li mogu pomoći. Hoćeš li uraditi to za mene, što prije?

Srpanj 1951. – lipanj 1952.

John Brinnin je u međuvremenu proveo neko vrijeme u Engleskoj, gdje je boravio i kod Dylan-a. Tom prilikom je pisao o Dylanovom prvom boravku u Americi.

Kad je lani bio u Americi, Dylanovo putovanje tim kontinentom naišlo je na prijem koji bi se u 19. stoljeću mogao opisati kao »trijumfna turneja«. Putovao je tri mjeseca čitajući pjesme u koledžima i sveučilištima, bibliotekama, od Floride do Vancouvera, od Los Angelesa do Bostona, a da je mogao dulje izdržati, još uviјek bi putovao Amerikom. Kao što je rekao jedan američki pjesnik, njegovo prisustvo bilo je »dionizijsko iskustvo za naše akademiske sredine«. U vrijeme kad se svr naši znanstvenici poslušno bave istraživanjima i opsjednuti su profesionalnim ugledom kao profesori, izdavači ili bibliotekari, u vrijeme kad je naša poezija oprezna, učena, ali i čvrsto ukalupljena u forme i intelektualne klišee, Dylanovo čitanje poezije i njegova ličnost iznenadili su nas i osvježili. Pošto nemamo primjera, skoro smo i začarivali da i u današnje vrijeme poezija i pjesnik mogu biti opsjednuti onim demonskim duhom koji je toliko uznemiravao Platona. Dylan Thomas je oživio mnogo toga što smo smatrali da je izgubljen i znam da se mnogi Amerikanci, kao i ja, čude da u naše vrijeme onaj koji nam najjasnije govori ne dolazi iz nebodera, velikih ravnica ili velikih gradova sa Zapada, već iz malenog mesta smještenog u tišini dalekih obala Walesa.

Kad ga je, prilikom druge posjete Americi, gdica Berlin, novinarka časopisa »Time«, intervjuirala, Dylan je u čudnom zanosu odgovarao na njena pitanja izrugivajući se na svoj račun. Nitko tko ga nije intimno poznavao ne bi mogao razlučiti činjenice od fantastičnih izmišljotina. Zaprepaštena gdica Berlin okretala se u mom pravcu da bi dobila potvrdu o istinitosti ili neistinitosti Dylanovih nevjerojatnih podataka. Ja sam samo potvrđivao ono što je govorio, jer sam smatral da je sigurnije i zabavnije da ga se pusti da govori sitne besmislice po volji, nego da ga se prekida iznošenjem stvarnih činjenica. Ubroz sam shvatio da je zapravo ova situacija izazvala Dylana da sve čega se konverzacijom dotakla reducira u absurd. Neke njegove, potpuno neistinite izjave bile su tako šakaljive prirode da su mogle biti atrakcija za bilo koji časopis. Zabrinuo sam se jer sam počeo misliti na posljedice, pošto je i »Time« bio sklon da takve iskrene izjave objavi na svojim stranicama. Nisam bio samo ja zabrinut, jer je i Caitlin počela otvoreno upozoravati Dylan-a, i to ne samo zbog toga što je bio krajnje neozbiljan u sasvim ozbilnoj situaciji, već i zbog toga što se jedan od neistinitskih detalja ticao upravo nje, a implikacije nisu bile nimalo zabavne već skandalozne. Sada je gdica Berlin već sve primala kao istinu, osim što je povremeno tražila moju pomoć, a ja sam smatrao da bi ipak trebalo unijeti malo ravnoteže u čitav ovaj razgovor. Rekao sam: »Dylan je danas nestasno raspoložen. Ako želite, možete poslije malo

popričati sa mnom, pa čemo odvojiti istinu od izmišljotina.“ Ovo nije baš mnogo pomoglo i nije smanjilo zaprepaštenost gdice Berlin, koja je uskoro odustala od svog profesionalnog nastupa i počastila nas skupim ručkom. Bojao sam se što će se zbiti kad se ovi izmišljeni biografski podaci pojave u »Timeu«, međutim, strah je bio neosnovan. U časopisu se nije pojavila ni jedna riječ.

Prilikom ove posjeti Americi, Dylan je mnogo više putovao bez pratnje Johna Brinnina, jer bio je u društvu supruge Caitlin. Jednom prilikom, Dylan piše Brinninu iz San Francisca:

Dragi John,

Tri pisma su preda mnom, 2. ožujak, 26. ožujak i 1. travanj. Evo kratkog, ali zato ništa manje glupog, odgovora na sva tri... Caitlin je bila strašno bolesna cijelim putem od New Yorka do Pennsylvania State College, a i noću vlakom do Chicaga. Zaista, oboje smo bili tako blizu nedostojnoj smrti, da kad smo stigli u Chicago nismo bili sposobni preći grad da bismo došli do našeg prenočišta, već smo odmah ušli u jedan ugodi mal hotel i plakali i znojili se sve do jutra. Hotel je bio užasno skup, a rezervirane karte nismo stigli podići i tako su propale. Morao sam kupiti nove karte, tako da smo u Flagstaff stigli bez prebijene pare. Ernestovi su bili divni i gostoljubivji, ali nisu imali gotovog novca da nam posude. Tu smo proveli osam dana bez dinara, tako da nismo mogli kupiti nikakve cigarete, ni poslati pismo ili popiti pivo u »Sedona kaubojskom baru«. Nisam ti mogao čak ni telefonirati. Dok smo bili tamo, samo smo govorili: »Taj strašni Brinnin«, sve dok nije došla pomoć iz San Francisca. Kad smo stigli u San Francisco, našli smo tvoga dva pisma i dva čeka, a i pismo direktora škole koju pohađa moj sin, gdje nas upozorava da će ga izbaciti iz škole ako prije 5. travnja ne uplatimo 100 funti. Na to sam ti ponovo poslao telegram. Pošto si mi poslao ček na 200 dolara, imao sam, sve u svemu, 400 dolara. Tristo sam poslao sinu za školu, a 100 je otislo za karte za Vancouver. Dakle, (ponovo) UPOMOĆ. Osim svega, Caitlin je pažljivo isplanirala da nam pošalju čistu robu iz New Yorka u San Francisco. To je koštalo 40 dolara.

Ovdje je ljetno a ne proljeće. Oboje smo dobro. Piši nam uskoro i pošalji novosti, pozdrave i malo novca. Caitlin također pozdravlja.

Tebe voli,
Dylan

Dan prije povratka u Englesku, 15. svibnja, Dylan je priredio oproštajno čitanje poezije u Centru za poeziju.

Auditorijum je bio pun Dylanovih prijatelja, entuzijasta i drugih ljudi koji su ga već slušali kako čita i ponovo se vraćali vodeći nove ljude sa sobom. Kad se večer završila, grupa nepoznatih ljudi iznijela je ga je iz dvorane na rukama, ali smo se nas dvojica ipak uspjeli dogovoriti da se poslije nademo u »Horseu«, na piću za sretan put. S djevojkom koja je došla iz Bostonia da čuje Dylanu kako čita poeziju, otisao sam na dogovoren mjesto oko poноći, gdje je već bilo prepuno ljudi koji su čekali da se Dylan pojavi. Usred te buke, čekali smo dva sata, ali Dylanu nigdje nije bilo. Pošto sam morao sutra rano ujutro otpotovati za New York, moj oproštaj s Dylanom pretvorio se u razočaranje. Ovo me uznenimilo i podsjetilo na mnoge greške, krize i nesretnе trenutke koje sam doživio s Dylanom. Djevojku s kojom sam bio u društvu poslao sam kući takšnjem, i otisao na poštu i Dylanu poslao telegram na brod. Ova me večer rastužila i mislio sam koliko je malo za Dylanu značio oproštaj koji je meni bio toliko važan. Poslao sam mu telegram u nadi da će se time prebroditi sve muke, i da će pokazati koliko sam bio razočaran što sam mu od tisuće dolara koje je zaradio mogao sačuvati samo nekoliko stotina, jer je sve drugo potrošio.

Sedmicu dana poslije dobio sam pismo od Caitlin, s broda na kojem su bili, u kojem mi se zahvaljuje na svemu, a Dylan je dodao samo post scriptum:

Moj dragi John,

Javiti će ti se uskoro iz Laugharne, gdje se nadamo da čemo stići pred kraj sedmice. Ovo je samo da ti zahvalim na svemu. Žao mi je što nismo bili više zajedno. Hvala što si nam poslao telegram i pozdrave.

Voli te, Dylan

Lipanj – rujan 1952.

Zamišljati Dylanu u srednjim i poznim godinama značilo je postaviti dva pitanja koja su u isto vreme bila i odgovor: Da li će Dylan i dalje ostati bučni i gromoglasni dječak, demonski pjesnik koji neprestano opjeva čudo čovjeka u očima gospodnjim? Da li će nekim obratom duha, drugom usmjerenju svoga genija, postati mudri, zreli, intelektualno discipliniraniji pjesnik koji ide ka epskom sumiranju svog lirskega talenta? Tada, kao i sada, osjećao sam da je vrijeme bučnog dječaka prošlo a da Dylan nije pronašao način koji bi mu pomogao da se i dalje razvija. Bio sam uvjeren da i Dylan to zna, pa iako možda nije sasvim shvaćao značenje svojih postupaka, bilo je jasno da je žestina njegova življena bila način da zaboravi ili izbjegne svoju sudbinu. Sama poezija postala je, kako je i sam rekao, »iskazi napisani na putu prema grobu«.

Rujan 1952 – lipanj 1953.

Dvadeset i prvi travnja ujutro Dylan je ponovo doputovao u New York na brodu »United States«. Ovog puta najviše je uspjeha postigao čitajući svoju radio-dramu »Under Milk Wood« (Pod mliječnom šumom.)

Prvo javno izvođenje bilo je određeno za nedelju, 3. svibnja. Trebalo je da Dylan pročita još nedovršeni komad. Od ranog jutra do kasno popodne radio je i preradićao dramu, međutim, u šest sati bio je spremen za prijem koji je bio prireden u njegovu čast u kući jednog slikara portretiste iz Cambridgea. Pio je umjereni, pristojno se ophodio. Izgleda da je mislio na večerašnji izazov koji je tek bio pred njim. Odbio je moj predlog da večera poslije prijema i prije izvedbe, tako da smo u dvoranu Fogg muzeja stigli mnogo prije početka izvedbe, koja je ponovo bila jedna od nezaboravnih. Pošto je Dylan izvodio komad sam, pružila mu se prilika da se iskaže kao čitač, a, na iznenadenju većeg dijela publike, i kao sjajan glumac. Publike ga je neprestano prekidala smijehom i čitanje je teklo u veselom uzbudjenju od prvih svečanih stihova u komadu do poslijednjih pasusa ove komedije, do posljednjeg zagrljaja živih i mrtvih u cijelom selu. Čim je sišao s pozornice, zatražio je piće. Bio je potpuno iscrpljen, ali moglo se vidjeti da je bio jako zadovoljan, a ponešto i iznenaden snažnom reakcijom publike na njegove

stihove i dugim smijehom na komične dijelove komada. Od tada se jako bri nuo za daljnji uspjeh ove drame.

Rujan – studeni 1953.

Ovo je bio Dylanov posljednji boravak u Americi. Nakon dolaska u New York, kad sam Dylanu poslao dobrodošlicu iz Cambridgea, nisam ga više viđao. Pošto nisam ništa čuo o događajima koju su se zbili u posljednjih pet dana, stigao sam u centar za poeziju to isto popodne, dok je tekla proba »Under Milk Wood« u polumračnom auditorijumu. Prepoznao sam Dylana gdje sjedi u prvom redu i nadgleda glumce na pozornici. Sjeo sam odmah do njega. Kad me je prepoznao, tihom smo se pozdravili da ne bismo uznemirili glumce, i tako smo sjedili još desetak minuta u tišini. Kad su se upalila svjetla, pogledao sam Dylanu i strašno sam se iznenadio kad sam vidio kako izgleda, tako da sam se jedva suzdržao da ne kažem nešto glasno. U licu je bio žut kao limun, usnice su mu bile iskrivljene i opuštene, oči bez sjaja duboko u dupljama. Izgledao je kao čovjek koji se strašno nečeg preplašio. Trebalо je probati još jednu scenu, pa sam otisao i obećao Dylanu da će se naći s njim i Liz u ūskom baru za oko sat vremena. Potražio sam Liz i zabrinuto je upitao: »Što je s Dylanom? Izgleda očajno.« Liz je zatvorila oči i klimala glavom: »John, nešto se s njim čudno događa, nešto novo i strašno. Ne znam što je, mislim da ni Dylan ne zna...«

Herb je posjetio Dylana kasno ujutro i otisli su na doručak u »Chelsea Chop House«. Herb ga je pitao: »Dylan, koliko dugo ti ovo traje?« Dylan je odgovorio: »Nikad nisam bio ovako bolestan. Nakon prošle noći i ovog jutra došao sam do tužnog zaključka da me je zdravlje potpuno napustilo. Ne mogu više piti. Uvijek sam mogao piti... a sada ne mogu popiti ni malo pive a da mi ne naškodi. Kad bih se mogao ostaviti viskija i piti samo pivo, onda bi mi bilo dobro... ali ne držim se toga. Mislim da sam zaboravio i spavati i jesti već dugo vreme. Moram se nečeg odreći.« »Misliš li da se moraš odreći života, Dylan?«, pitao je Herb. »Ne, ne znam... trijezno je odgovorio Dylan... želim i dalje živjeti... ali ne znam. Ne znam da li mogu. Nisam više sposoban. Bojam se ovako bolestan. Ovo mi je nepoznato. Nisam se nikad ovako loše osjećao i prestrašen sam. Dok sam čekao avion u Londonu, pio sam kao lud, viski, jedan za drugim, a nije bilo nikakvog razloga za žurbu... imao sam puno vremena, a pio sam kao da nemam više vremena na piće ni za čekanje... Kako sam napunio trideset petu sporije se operavljam kad mi nije dobro. Doktori su me upozoravali, ali nikad im nisam vjerovao... ni sam vjerovao da sam stvarno ozbiljno bolestan ili da sam u stvarnoj opasnosti. Nisam znao kako da im vjerujem... ili sam im možda vjerovao, ali nisam prihvatao...«

Dylan je izgledao iscrpljen i fizički i psihički, jedva je govorio i odmah je zaspao. Liz je probjela noć uz njega. Bjesomučno se okretao u krevetu, budio se, buncao, ponekad u plaču, govorio je o svojoj ženi, o muci življena i želji da umre. »Želim otići u raj, rekao je, umrijeti... biti nesvjestan... Znam, obožavam svog sina... ne mogu zamisliti da ga više neću vidjeti, jađan... nije to zasluzio“. »Što nije zasluzio?“ pitala je Liz. »Nije zasluzio da ja želim da umrem. Uistinu želim umrijeti“. Govoreći o Caitlin, rekao je: »Ne možeš zamisliti koliko je lijepa. Iz nešto zrači!“ Dok ga je Liz tješila govoreći mu da neće umrijeti, da će ozdraviti, počeo je nekontrolirano plakati.

Dylan je u grozničavom snu buncao kao u agoniji i ostao ležati sve do dva sata u noći. Onda je iznenadan ustao gledajući izbezumljenou. »Moram nešto popiti“, rekao je, »moram ići i popiti piće. Doći će za pola sata“, Liz ga je preklinala da to ne radi, ali Dylan se nije obazirao na njene molbe i ostavio je samu u sobi gdje da je čekala sat i po. Tada je otvorio vrata, odšetao je do sredine sobe i lakovski rekao: »Popio sam 18 čistih viskija. Mislim da je to rekord.« Spustio se na koljena, ispružio ruke i pau u Lizinu krilo: »Velim te... ali sam sam.« Nakon toga je zaspao.

Spavao je nekoliko sati, budio se i povraćao, ponovo ležao, ali se nije odmarao. Liz je odmah prepoznaila i shvatila da je Dylan u delirijum tremensu. Govorio je da »vidi“ nešto, da to »nisu životinje... apstrakcije“. Znoj mu je izbijao na čelu, ponovo je povraćao. Liz je telefonirala dr Feltensteinu, koji je odmah došao u hotel. Pošto je Dylan vikao da mu pomognu, doktor mu je dao sedativ, jer se bojao da bi Dylan mogao biti teško kontroliрати. Preporučio je Liz da pozove nekog prijatelja da bude uz nju, i to sva kako muškarca. Liz je telefonirala svojim i Dylanovim prijateljima i za nekoliko minuta došao je sličar Jack Heliker. Dylan je bio nešto mirniji. Kad je stigao Heliker, Dylan je ispružio ruke i rekao: »Ovo nije baš najbolji način da se dočeka prijatelj“, i ponovo je pau u nemirni san. Liz i Heliker su sjedili do njegovog kreveta, dok se Dylan budio i ponovo pada u san. »Strahote“ su još uvijek bile prisutne, rekao je »apstrakcije, trokuti, četverokuti i krugevi...«. Dok mu je Liz držala ruke, osjetila je da ju je naglo i iznenadno stegnulo i nije je više puštao. Kad ga je pogledala, Dylan je bio plav u licu. Došla su ambulantna kola i odvela ga u bolnicu »St. Vincent«.

Kad je Liz otisla iz bolnice, prvi put sam se tu našao sam poslije četiri dana. U velikoj tišini nedjeljnog jutra čekaonica je bila prazna. Kad sam otisao gore vidjeti Dylanu, čisto zimsko sunce ulazio je u njegovu sobu, a zraci su se prelamali na boci za kisik koja je visjela iznad njega. Disao je lagano i tih, oči su mu bile zatvorene a lice mirno. Duh mu je bio smiren i pomiren. Prošla je tamna noć njegove duše i dugi dan umiranja. Dylan se polako približavao času počinka. Dok sam mu govorio, znao sam da govorim sam sebi... .

U Dylanovoj sobi bolničarke su skidale bocu s kisikom i raspriemale druge instrumente. Stajali smo uz rub njegovog kreveta nekoliko dugih trenutaka, nismo ni plakali ni govorili. Tada, kao i uvijek, gdje je bio Dylan nije bio suza.

Izbor, prevod i beleška

Dunja Jutronić-Tihomirović

Beleška

Dylan Thomas rođen je u gradu Swansea u Walesu 27. listopada 1914., a umro je u New Yorku 1953., nekoliko dana nakon svog trideset devetog rođendana. Značajan ugled postigao je zbirkom pjesama nazvanom »Collected Poems« (Sabrane pjesme), 1952., koja je još za pjesnikova života prodana u izuzetnom broju primjeraka. Uz Thomasa Stearnsa Eliota i Wystana Hughu Audena, Dylan Thomas je bio jedan od rijetkih suvremenih pjesnika poznat široj publici. Naročitu popularnost stekao je brojnim predavanjima i javnim čitanjem tudi i svojih pjesama po cijeloj Americi 1950., 1952. i 1953.

O Dylanovom boravku u Americi govoril je američki pjesnik John Malcolm Brinnin u knjizi »Dylan Thomas in America« (»An Aldine Paperback«, J. M. Dent & Sons, 1956). Brinnin je bio veliki obilježaj Thomasove poezije, zatim je, kako sam kaže, čudnim slučajem postao njegov zastupnik u Americi, a prema Dylan Thomasovim riječima i osoba »koja tko zna što sve nije za mene učinila.«